

Vedlegg 2 Nordisk samarbeid – CBT og Smart Defence

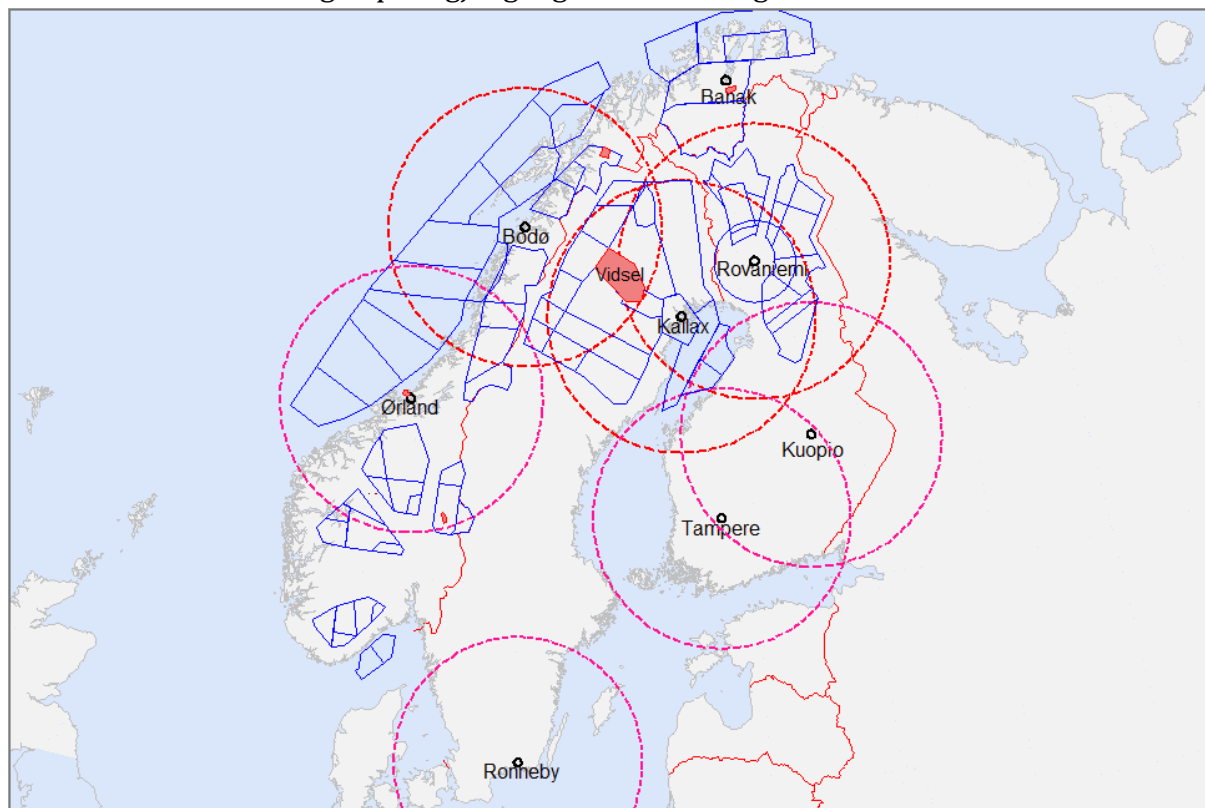
Innledning: Cross Border Training (CBT)

Ukentlig samtrenner 132 Luftving ved Bodø med Svenskene og Finnene gjennom CBT-konseptet. I 2011 ble det gjennomført 63 events¹, 2012 er det planlagt med 82 events, hvorav 32 er trilaterale (NOR, SWE, FIN).

Dette er trening som gir meget stort utbytte for pilotene ved at forholdene blir større (større treningsområder, flere fly og større treningsutbytte). Samtreningen gir meget verdifull erfaringsutveksling mellom landene. Effekten så vi ved at Sverige for første gang kunne delta med kampfly i en NATO-ledet operasjon, over Libya.

Ørland deltok kun ved 5 events i 2011, dette over Helgeland uten finnene, da avstanden til de finske basene blir for stor. Avstanden fra Ørland til Svenske kampflybaser tilsier at CBT konseptet ikke kan videreføres/utvikles ved enbase Ørland, fordi transitt- tiden blir så stor at holdetiden i treningsområdet blir for liten til å gi god treningseffekt. Ut fra Bodø er det kun 10 minutter (under 70 NM) transittflyging til treningsområdet i Sverige. Dette legger forholdene til rette for god samtrenning med andre nasjoner og flytyper, innenfor normal arbeidstid, uten økt belastning for personellet og ikke minst for en mye lavere kostnad enn ved deployering² til andre baser.

Vi stiller oss derfor meget undrende til påstanden i rapporten om at tilgang til Svensk luftrom gjennom CBT regnes som et tillegg og ikke erstatning for nasjonalt treningsluftrom. 132 Luftving bruker luftrommet som en del av ukentlig trening, noe som minsker belastningen på tilgjengelig luftrom i Norge.

Figur 1: Oversikt over alle Norske, Svenske og Finnske Kampflybaser. Radiusen på 160 NM indikerer største avstand fra hjemmebasen der flyene bør ha nådd treningsområdene for å oppnå tilstrekkelig holdetid³

¹ En event er en flyperiode med Norske, Svenske og Finnske fly i samtrenning

² Deployering - vil si å flytte hele eller deler av kampflystyrken inkl. alle støttefunksjoner til en annen base for et gitt tidsrom – er meget kostnadsdrivende.

³ Effektiv tid i treningsområdet = total flytid minus transitt hver vei.

Smart Defence

Finanskrisen har gjort at flertallet av våre allierte inklusiv USA siden 2008 har måttet kutte i sine forsvarsbudsjett.

Dette gir alliansen store utfordringer i forhold til å ivareta samme forsvarsevne som tidligere med færre midler å råde over. Samtidig dukker nye stormakter med egne interesser opp. En ser at Russland fra 2000 til 2008 har økt sitt forsvarsbudsjett med 10 % hvert år og at Kina i samme periode har tredoblet sitt forsvarsbudsjett. Nye trusler gjør at USA trekker sine styrker ut av Europa for å kunne synliggjøre sitt nærvær i Asia.

Uroen i finansmarkedet har gjort at det for NATOs medlemsland blir stadig viktigere å satse i hjemmeområdene, samt finne smarte samarbeidsløsninger som gir økt samlet kapasitet. NATO's nye strategiske konsept er i ferd med å "operasjonaliseres". Mer ansvar vil tilligge nasjonene og regionene.

Et eksempel på dette er Norges Nærområdeinitiativ lansert i 2008 for å finne en bedre balanse i NATO mellom oppgavene ute og på alliansens territorium, som nå videreutvikles bl.a. gjennom et pilotprosjekt der Forsvarets felles Hovedkvarter (FOH) samarbeider med NATOs felles Hovedkvarter og kobles mot dets kommandostruktur. NATO følger også nøye med på Norge og de nordiske landene, der CBT konseptet blir sett på som en foregangsmodell til etterfølgelse og hvor CBT, med den omfattende aktivitet vi nå har og planlegger videre på, kan sies å allerede utgjøre en faktor både i et sikkerhetspolitisk og utenrikspolitisk perspektiv.

Sammen med Svenskene og Finnene produserer vi i dag store mengder kvalitetstrening ut fra hjemmebasen innenfor normal arbeidstid uten ekstra kostnad. Med andre ord 3 nasjoner stilles til gjensidig felles disposisjon for ukentlig trening uten ekstra kostnad for noen av nasjonene.

Dette kaller vi for "SMART DEFENCE", det handler om å få mest mulig forsvar for hver krone. Bodøs geografiske beliggenhet nær Kallax og Rovaniemi, åpner for nettopp denne type smart tenking. Vi mener Forsvaret ikke har råd til å skrinlegge dette konseptet ved å legge ned kampflybasen i Bodø!

Norges nasjonale tilnærming til "Smart Defence" kan være:

1. Videreføring og forsterking av det nordiske samarbeidet/CBT: Det planlegges i 2013 på en storøvelse i NATO-regi (Arctic Challenge Exercise 2013, ACE 2013) bygget på CBT-konseptet med øvingsområder fra Lofoten til Østersjøen og opptil 150 fly som deltar fra Bodø, Kallax og Rovaniemi. FOH får en fremtredende rolle her, og kan gjennom ACE 2013 praktisere sin nye "NATO-rolle" Dette er Smart Defence!
2. Det å oppnå styrkeproduksjon⁴, QRA⁵, HLB⁶ og tilstedeværelse i nordområdene på en og samme base, uten og deployere er virkelig Smart Defence i praktisk virke. Her har vi et konsept hvor styrkeproduksjon, tilstedeværelse og oppdrag i størst mulig utstrekning kan gjøres fra utgangsposisjonen uten å gjennomføre kostbar deployering.
Forsvarsjefen baserer seg i sitt fagmilitære råd på et valg av base der man må deployere styrker for å skape tilstedeværelse og gjennomføre operasjoner. Dette er "EXPENSIVE DEFENCE!"

⁴ Daglig trening og klargjøring mot operasjoner.

⁵ Quick Reaction Alert: - 15 minutters beredskap med kampfly 365 dager i året

⁶ Høy Luftmilitær Beredskap: - Nasjonal forsterkning av blant annet Kampflyberedskapen.

I dag gjennomfører vi én stor deployering fra Bodø til Banak annethvert år og én deployering til USA (Red Flag) annethvert år. Dvs. kun en deployering i året. Dette fordi deployering er svært kostbart. Smart Defence dreier seg altså om å gjøre seg minst mulig avhengig av å deployere, men øve nok på det til å være i stand til å deployere ved behov (som i dag).

3. Smart Defence dreier seg også om å oppnå best mulig samfunnsnytte for de samme skattepengene. Bygging og drift av flyplasser er kostbart, derfor bør vi dele disse kostnadene der dette er mulig. Dette gir også samfunnsberedskap, all den tid store samfunnsaktører må samhandle om gode løsninger.
4. Videre dreier Smart Defence seg også om å bygge og preservere kompetanse. Bodø flystasjons nærhet til byen og FOH gjør alternativet attraktivt for personell som ønsker å bosette seg i regionen, da beliggenheten gir meget gode muligheter for tokarrierefamilier og livslang karriere i Forsvaret uten å måtte flytte.
5. Smart defence – tilgang på luftrom. Bruk av luftrom er en kostnadsdriver. Flyselskaper, nasjonale som internasjonale, samt statlige og private virksomheter som regulerer og styrer bruken av luftrommet, har sitt inntektsgrunnlag i nettopp luftrommet. Dette innebærer økende konkurranse om tilgjengelighet på luftrom. Forsvarets eksisterende og fremtidige luftromsbehov er stadig økende. Med F-35 vil vi ha behov for store (areal og utstrekning) treningsområder. Smart Defence vil være å utnytte luftrom som over tid kan sies å utsettes for minst mulig konkurranse mellom mange aktører. Mao luftrom på tvers av grensene i nord vil være langt mer tilgjengelig for Forsvaret sammenlignet med tilsvarende luftrom i sør.